

UN DOCUMENT MENSYPREABLE

Lev Trotski

27 de juliol de 1929

---

versió catalana feta per Alejo Martínez – alejomp@lycos.es - des de: “Un documento despreciable”, en, *Escritos tomo I 1929-30, volumen I*, Editorial Pluma, Bogotá, 1977, pp. 273-291.

La declaració de capitulació de Preobrazenski, Radek i Smilga, datada el 10 de juliol, és un document polític que es destaca per la seua *degeneració* política i moral, i l'Oposició ha de felicitar-se pel fet que els seus autors hagen decidit mostrar el seu vertader rostre. Als no iniciats, aquells als que es manté artificialment en la penombra en què viuen els membres del partit i de la Internacional Comunista, la carta del “trio” pot causar-los sensació.

Pel que fa a l'Oposició, tots els seus militants saben que Preobrazenski, Radek i Smilga són, des de fa molt de temps, ànimes en pena. Abans del Sisè Congrés de la Tercera Internacional el trio realitzà una obra important en l'Oposició, ajudà a la seua purificació interna, val a dir, a netejar-la dels seus membres dèbils i fortuïts. Per cert, la capitulació dels opositoristes que recolzen el trio constitueix en aquest moment una carta de triomf a mans de l'aparell. Els funcionaris, els xerrameques ociosos, els canalles, parlen de l'“esfondrament de l'Oposició trotskista”. Iaroslavski parla de l'“ocàs” del trotskisme. Fa tres o quatre anys es certificà *la mort* del trotskisme. Després vingué la seua *destrucció*. Després, segons la frase immortal de Molotov, “*el taüt*” i “*la tapa*” [clavada al taüt] del trotskisme. Ara tornem a l'ocàs del trotskisme i a la seua desintegració. I açò, després de la *mort*, després del *taüt* i després de la *tapa*! Un vell refrany popular diu: “Els morts que vos mateu gaudeixen de bona salut.” Aquest proverbi resulta força oportú.

Però, què dir de les desenes o centenes de capituladors? Hauria estat sorprenent que no hagués cap. Fa divuit mesos, d'acord amb les estadístiques de Iaroslavski, foren expulsats al voltant de dotze mil militants de l'Oposició. En el discurs pronunciat en el plenari de juliol de l'any passat, Stalin digué, aproximadament: deu mil trotskistes expulsats; suposem que en el partit queda el doble d'aquesta quantitat. Després d'això, no transcorregué un sol dia sense noves expulsions. En suma, els expulsats del PCUS han de sumar almenys uns quinze o vint mil. Entre ells n'hi ha no pocs elements inestables, joves i immadurs; també molts que estan vells i esgotats. Els militants de l'Oposició deportats viuen una situació horrible, d'aïllament quasi total. Les seues famílies

estan pràcticament en la misèria. La soledat ideològica, l'aïllament polític i l'opressió material porten amb si la descomposició, i aquest trio "prestigiós" apareix com la fórmula feta a la mesura d'aquesta descomposició. ¿Què hi ha de sorprenent en què hagen obtingut alguns centenars, potser milers, de signatures? Només així s'aconsegueix la selecció i el tremp polític dels revolucionaris.

En la carta del trio no veiem les firmes de Rakovski, Mrajkovski, Beloborodov, Sosnovski, Muralov, Kasparova, Boguslavski, Rafail i molts d'altres camarades menys coneguts que foren els vertaders dirigents de l'Oposició. Òbviament, és possible que hagen capitulat d'altres individus, que hi haja desenes i centenes de signatures addicionals. Això únicament demorarà la lluita de l'Oposició; no la detindrà pas. Fa molt de temps diguérem que la nostra política és a *llarg termini*; ara n'estem més segurs que mai. Durant molt de temps el "trio" esperà l'oportunitat de renunciar al seu passat i adoptar les posicions de Zinov'ev, però tractant de no perdre prestigi. El nou pla quinquennal de l'URSS fou el pont que li permeté al trio de retrocedir de les posicions marxistes.

Els capituladors afirmen al començament que "les xifres concretes del pla quinquennal" són l'expressió del programa de construcció del socialisme. Aqueix és el punt de partida de la carta, el pensament que la guia, el seu únic argument.

Durant sis anys entaularem una lluita implacable contra la fracció centrista de Stalin al voltant de tots els problemes fonamentals de la revolució proletària mundial: el socialisme en un sol país, la independència del partit classista del proletariat o del govern obrer i camperol, la política del "bloc de quatre classes", front únic amb vaguistes o amb esquiroles, el perill del terrore i la seua vinculació amb els avanços del moviment obrer internacional i l'orientació de la conducció de la Internacional Comunista, etcètera. No obstant, tot açò fou oblidat i hom ho substituï per "les xifres concretes del pla quinquennal".

No pot haver el menor dubte: el nou pla quinquennal és l'intent d'expressar en xifres, la crítica de l'Oposició i, així, debilitar-la. En aquest sentit, el pla quinquennal representa una espècie de viratge vers l'oposició, semblant al de la resolució sobre la democràcia partidària. Però caldria ser un imbècil polític per a creure que el problema es resol, ni tan sols en una centèsima o en una mil·lèsima part, pel fet que, per tal de compensar el vell pla quinquennal anti-"trotskista" i anti-"superindustrialització", els mateixos funcionaris fabriquen ara un nou pla quinquennal basat en els principis de la repudiada "superindustrialització" i dirigit contra la dreta.

Fins ara hem considerat que tots els plans quinquennals són vàlids en la mesura en què es basen en mètodes apropiats de conducció econòmica, sobretot en la

direcció política del partit i de la Internacional. Per això, per a un marxista allò decisiu és l'expressió dels objectius principistes del partit i dels seus mètodes polítics, i no “les xifres concretes del pla quinquennal”, la sort de les quals es decidirà en el futur.

Però suposem per un instant que el pla quinquennal realment expressa l'anomenada línia general, que no se'l cancel·larà demà, que realment se'l posarà en marxa. Això no significaria més que, com resultat de sis anys de lluita implacable, repudiant tota capitulació, l'Oposició assolí *imposar-li* a la direcció del partit una planificació més adequada del treball econòmic. En les pàgines 30 i 31 del nostre programa, imprès clandestinament, es fa una crítica del Primer Pla Quinquennal, que expressava realment la línia de Stalin i Bukharin. Però per tal que s'assolís de comprendre l'abecé de la qüestió, és a dir, *el paper decisiu del ritme d'industrialització*, calia la lluita valenta de l'Oposició: les reunions, les publicacions i manifestacions clandestines contra l'arrest, l'atac físic i la deportació dels bolxevics leninistes. Les “xifres concretes” del nou pla quinquennal stalinista resulten ser un *producte secundari* d'aquesta lluita. Si Radek, Smilga i Preobrazenski neguen el seu passat, si retiren les seues signatures de la mateixa plataforma que engendrà el pla quinquennal stalinista, és perquè estan en fallida política.

“El Quinzè Congrés del partit tingué raó (escriuen els capituladors) en repudiar el programa.” Aquests savis economistes i polítics empren totes les seues forces en destruir les arrels que donaren origen al pla quinquennal. No és nova aquesta actitud. Una vegada Krilov mencionà en una faula un economista (naturalista, tal vegada?) que tingué un gran capritx de menjar bellotes (“no em fan engreixar”) però cregué que no tenien cap relació amb les arrels i els troncs dels roures, que fins eren un escull en el camí de la construcció del socialisme. Tanmateix allí es tractava de bellotes, mentre que en el cas del pla quinquennal, es tracta de la closca estadística.

Però, què passarà si demà es produeix un gir a la dreta? Qui el resistirà? El “partit”? Això és massa... poc concret. El conjunt del partit presencià en silenci dos canvis de línia que, en cada cas, els fou anunciats per via administrativa (o, si es vol, el partit respongué per mitjà de l'Oposició). Però, qui hauria resistit i qui hauria dirigit la resistència si els capituladors haguessen assolit desbaratar l'Oposició? Qui li hauria donat sabor a la sal si aquesta hagués perdut la seua salinitat? Demà la sal serà més necessària que ahir.

A cor amb Stalin i Iaroslavski, el “trio” “repudia” la publicació dels meus articles en la premsa burgesa. Davant del món sencer, cara a cara amb amics i enemics, diguí que els stalinistes menteixen quan gosen acusar de contrarevolucionària l'Oposició. Diguí que aquesta defèn i defensarà la

Revolució d'Octubre fins a l'última gota de la seua sang. El món ja ho sap i n'extreu les seues pròpies conclusions. Iaroslavski declara, respecte d'això, que li done la mà a Chamberlain. Els Radek, desplomant-se per les escales, uneixen les seus dèbils veus a l'udol dels Iaroslavski. Però els fets parlen per si mateixos. Els governs burgesos de tota Europa m'han negat una visa, no sols Chamberlain, sinó també Macdonald. Els diplomàtics soviètics, que defensen els interessos de la fracció stalinista, fan bloc amb els diplomàtics i la policia capitalistes per a impedir la meua permanència en qualsevol país europeu. Aqueixa és la realitat política, el significat de la qual és molt més profund que el de les xifres qüestionables. El bloc de Stalin, el seu front únic amb Stresemann, amb la policia alemanya, amb Hermann Mueller, amb Hilferding, amb els conservadors noruecs, amb els republicans burgesos francesos, amb Macdonald i Thomas, amb el servei secret britànic; aquest front únic contra mi, i a través de la meua persona contra l'Oposició, és la realitat incontrovertible, l'expressió simbòlica dels agrupaments polítics en la palestra mundial. El que davant aquests fets fa cor als udols de Iaroslavski sobre el tema de la premsa burgesa no mereix més que menyspreu.

El problema central no està en les xifres del pla quinquennal burocràtic sinó en el partit, arma principal del proletariat. El règim partidari no és quelcom autònom, expressa i reforça la línia política. Es corregeix o degenera en la mesura en què la línia política correspon a la situació històrica objectiva. En aquest sentit, per a un marxista el règim partidari és el control indispensable de la línia política, anomenada ara "línia general" per a demostrar que no és la línia del partit sinó la del secretari general.

¿Quina posició assumeix el "trio" de capituladors envers el règim partidari imperant? Estan plenament satisfets. "Recolzen la lluita contra el burocratisme que es produeix en l'aparell del govern i del partit." Recolzen l'autocrítica... contra la "reivindicació del dret de crítica que alça Trotski". Repudien la reivindicació de "legalització de fraccions" i la consigna de sufragi secret, que "obre les portes a les forces termidorianes". Ja escoltarem tot açò en boca de Iaroslavski i Molotov fa tres, quatre, cinc i sis anys. El "trio" no agrega res de nou. Els renegats sempre es destaquen per la seua mancança de memòria, o suposen que els altres tenen poca memòria. En canvi els revolucionaris no obliden, raó per la qual es pot dir amb certesa que *el partit revolucionari* és la memòria de *la classe obrera*. Aprendre a no oblidar el passat per tal de preveure el futur; aqueixa és la nostra primera tasca, la més important.

No resulta difícil demostrar que els capituladors, en inclinar-se davant del partit, en realitat el menyspreen. Com veiérem, el "trio" defensa l'autocrítica contra l'abstracció de la llibertat de crítica. ¿Es pot criticar en el partit l'activitat del Comitè Central? Sí o no? És un problema abstracte o concret? I que el "trio" no

digam que això depèn del *tipus* de crítica; ho sabem tan ben com ells. Els límits per a la crítica dins el partit poden ser més o menys amplis, però aquesta existeix, ha d'existir, no pot deixar d'existir en un partit revolucionari de combat. Per favor, no s'escapolisquen; no parlàvem d'això. Parlàvem de les resolucions sobre l'autocrítica de 1928, en les que hi ha *un paràgraf secret que exigeix el Comitè Central*, més precisament a l'estrat superior de la fracció stalinista, de la *crítica en general*. Els stalinistes pensen que en un partit d'un milió i mig de persones, en la seua majoria políticament immadures, l'autoritat del Comitè Central ha d'estar més enllà de tota crítica. Diguem de pas que fou per aquesta raó que ompliren el partit de persones políticament immadures. Nosaltres, els de l'Oposició, creem que sota aquestes condicions la línia "general" és la línia del secretari general. El partit només existeix per a recolzar-lo, tal com ara, per exemple, el "trio" recolza la lluita de Iaroslavski i Molotov contra el burocratisme.

L'Oposició aixecà la consigna de *sufragi secret* en el partit. El "trio" diu que aquesta reivindicació "obre les portes a les forces termidorianes". Però açò significa que el trio reconeix que *dins el partit* hi ha forces termidorianes tan poderoses, que mereixen que hom els tinga por! ¿És possible concebre un repudi més evident al règim partidari i al mateix partit? Sent així, segons el "trio", ¿Per a què val un partit la línia general del qual no es sustenta en la bona voluntat del partit sinó en un règim de terror dirigit contra les forces termidorianes de *dins el partit*? ¿No és evident que el vot secret, que està dirigit contra aqueixes forces, pot resultar important per a salvaguardar les normes del partit? ¿Com és possible que aquest "trio" infeliç no comprega el caràcter monstruós del seu argument? Molt senzill: la degeneració política sempre ve acompanyada per l'estupidesa política.

El "trio" rebutja el "dret de crítica" abstracte per a declarar-se partidari de l'autocrítica iaroslavsquista. Molt bé. L'oficial de Wrangel, era abstracte o concret? En qualsevol cas, precisament perquè Preobrazenski, Radek i Smilga, al costat de nosaltres, pecadors, exigiren fa tres anys que es combatés el *kulak*, s'accelerés la industrialització i es millorés el règim partidari, se'ls acusà de mantenir vincles "concrets" amb els contrarevolucionaris mitjançant un oficial de Wrangel, que en realitat treballava com agent concret de la GPU. ¿Quina relació hi ha entre l'oficial de Wrangel i el sistema autocrític que el "trio" propícia ara? I què diran quan Stalin tracte de comprometre l'Oposició per mitjà d'un agent provocador, complots militars i atemptats terroristes? O potser açò també és massa "abstracte"?

El "trio" ens ensenya: "La reivindicació que aixeca Trotski de la legalització de fraccions en el partit no és bolxevic." Admirable franquesa! Com si es tractés de legalitzar en general fraccions en general en el partit en general. ¿Què pot fer

hom amb ex marxistes que tornen a la infància? Fou en el Desè Congrés del Partit Bolxevic, ja en el poder, en les circumstàncies extremadament difícils creades pel viratge econòmic, que es prohibiren les fraccions. Però precisament en el partit en el *poder*, en un període *determinat* i tenint en compte el règim prou liberal del partit, en circumstàncies en què existia una relació amistosa entre tots els elements responsables del partit, resultà possible avançar amb aqueix mínim de fraccionalisme que, dins de certs límits, està inevitablement lligat a la vida i el desenvolupament d'una organització. Què han fet els miserables epígons? Transformaren la prohibició de fraccions en un absolut, la estengueren a tots els partits de la Internacional Comunista, inclusivament als que estan donant els seus primers passos, posaren a la direcció de la Internacional per damunt de la crítica i a tots els comunistes davant de l'alternativa d'inclinar-se davant d'algun Iaroslavski o Gusev, o... trobar-se fora del partit. I quins són els resultats? Reprimida dins la Internacional Comunista, la vida ideològica surt a l'exterior i comença a trencar-la. *Tots els dirigents dels cinc primers anys han estat expulsats de la Internacional*: Aquest és el fet fonamental, més important que repetir textualment les estúpides reflexions de Iaroslavski sobre l'"autocrítica". *Els delegats dels quatre primers congressos de la Tercera Internacional, és a dir, els més importants, els pioners, Els deixebles de Lenin en tots els partits, foren expulsats de la Internacional Comunista*. Per què? Per la lluita... contra el "trotskisme". En essència... contra el "leninisme". Però els eloqüents capituladors serveixen silenci respecte d'això.

En aquest moment, en tota la Internacional hi ha fraccions en pugna; el fet que el "trio" no vullga "legalitzar-les" manca d'importància, ja que aquest encara no ha tingut temps suficient per a legalitzar-se a si mateix, com espera poder fer-ho; per això s'arrossega per terra. No hi ha dubte que, després de la seua readmissió al partit, la fracció dels tres (cada sector capitulador té la seua pròpia fracció) murmurarà en els racons, es separarà a l'espera de temps millors i discutirà amb la fracció dels zinovievistes, que a aquesta altura ha arribat a un avançat estat de descomposició. Per cert, no els impedirà recolzar la línia "general", amb totes les sorpreses que aquesta pot oferir.

"La reivindicació de legalització de les fraccions no és bolxevic." El Quinzè Congrés del PCUS i el Sisè Congrés de la Internacional Comunista tenen raó. Això és el que ens ensenya el "trio". Molt bé. Però el president del Quinzè Congrés del partit fou Rikov, i Bukharin dirigí el Sisè Congrés de la Internacional. En aqueixa època ambdós integraven una fracció. Concret o abstracte? Fins ahir, Rikov era cap del govern, Bukharin presidia la Internacional. Això sembla concret. Aquests dos integraven una fracció amb seccions internacionals en quasi tots els països del món. ¿Pronuncià el PCUS un judici advers a Rikov i Tòmski? No; el Quinzè Congrés ni tan sols els mencionà. Jutjà Bukharin el Sisè Congrés? No; li organitzà una ovació. Com

hem d'entendre-ho? Molt senzill: és autocrítica concreta en oposició al dret de crítica abstracte.

El “trio” diu: “Recolzarem la política de la Internacional Comunista, que mena una lluita implacable contra la socialdemocràcia.” Com de nou, com de profund i, sobretot, com de “concret” és açò! I què dir d'una lluita que li permeté a la socialdemocràcia d'incrementar els seus rengles i enfortir les seues posicions mentre els partits comunistes perden terreny i es divideixen en un nombre de fraccions cada vegada major? Allò que falta per tal de respondre a la nostra observació és que el “trio” diga quelcom abominable sobre el nostre *pessimisme*. És sabut que en general els capituladors no inventen la pólvora. Prenen un poc de rapè de la tabaquera de Iaroslavski i diuen que és pólvora. Com hom sap des de fa temps, no hi ha millors optimistes que les persones que s'arrossequen, és a dir, que enfonsen els nassos en terra i, semblants a un cor de xiquets, canten lloes a la línia general. Però la vida posa a prova la línia, sobretot a través de les eleccions parlamentàries. La major verificació es feu fa pocs dies en Gran Bretanya. En un país on el capitalisme està greument malalt i reina la desocupació crònica, en un país que sofreix tremendes convulsions socials i traïcions igualment tremendes per part dels reformistes, el Partit Comunista obtingué cinquanta mil vots, contra set milions i mig de la socialdemocràcia. Aqueix és el resultat més concret de la política de la Internacional dels darrers sis anys!

Avui tota la política de la Internacional Comunista es basa en *la filosofia del “tercer període”*, promulgada pel Sisè Congrés sense la menor preparació teòrica en la premsa. No hi ha crim ni estupidesa que es cometa contra el marxisme que no s'amaguen darrere la fórmula sacramental del “tercer període”, Què significa açò? Ho escoltarem per primera vegada de llavis de Bukharin. Fins i tot al Sisè Congrés, tan dòcil, es resistí perquè no comprenia. Bukharin jurà que la delegació del PCUS havia instituït el tercer període per unanimitat. El congrés es rendí. Davant de què? Segons Bukharin, l'assumpte és així: fins aleshores, l'estabilització del capitalisme havia estat *conjuntural*; ara era *orgànica*; per tant, la situació revolucionària quedava postergada per a un futur indeterminat. Però en el primer informe davant del congrés, aqueix Il·lustre expert en marxisme i política internacional que s'oculta darrere del modest pseudònim de Molotov, declarà, contra l'esquematisme de Bukharin, que el tercer període existeix (com no anava a existir?) però per una raó molt distinta: el tercer període significa una agudització extrema de les contradiccions i la *imminència de la situació revolucionària*. Malgrat que el Sisè Congrés semblà pronunciar-se unànimement a favor de Bukharin, després la Internacional es pronuncià unànimement a favor de Molotov. Això és dialèctica! Envíí una lletra al Sisè Congrés titulada *I ara?* En aqueixa lletra previnguí sobre la xerrameca sense principis en quant als símptomes d'una

situació revolucionària. Subratllí que, com resultat dels errors funestos del període anterior, travessàvem per una nova etapa de creixement de la socialdemocràcia. Per consegüent, després d'un període de situacions revolucionàries descuidades i arruinades per la Internacional Comunista, es tornava a iniciar un *periode de preparació*, és a dir, de lluites per tal de recuperar la influència perduda, ampliar-la i enfortir-la. Cridar amb els ulls tancats que “la situació es torna més revolucionària cada dia”, com feu l'infeliç de Thaelmann en el Sisè Congrés, significa confondre el partit i empentar l'honesta joventut proletària per la senda de l'aventurerisme. Aquest pronòstic es veié confirmat fins a l'últim detall amb els esdeveniments del 1er de maig a Berlín. És cert que, després de les vacil·lacions i ambigüitats inicials, Radek, Preobrazenski i Smilga signaren el meu manifest al Sisè Congrés junt amb tots els altres militants de l'Oposició. Qui va tenir raó pel que fa a aquest problema fonamental? ¿El Sisè Congrés o l'Oposició? Els resultats de les eleccions britàniques i els fruits de la línia de Thaelmann foren, de per si, fets polítics mil vegades més importants que la segona (estem a l'espera de la tercera) edició del pla quinquennal. Són fets històrics d'importància mundial, però de moment l'única cosa que fan ells és remenar burocràticament els quadres estadístics. Tanmateix això, els penitents guarden silenci respecte d'això, de la mateixa forma en què servaren silenci sobre el manifest aventurerista i vergonyós emès el 8 de maig pel Buró d'Europa occidental de la Internacional. Aquest manifest és fill legítim de la filosofia del tercer període en la seua accepció molotovista, i no la bukhariniana.

Com correspon a tot individu en fallida que es guarde un respecte a si mateix, el “trio” no podia, per cert, deixar de cobrir el flanc de la *revolució permanent*. Aquesta pols existeix en quantitats inesgotables en la tabaquera de Iaroslavski. Quant al fet més tràgic d'aquesta nova experiència històrica de derrotes de l'oportunisme (la revolució xinesa), els tres capituladors es donen per satisfets amb un jurament barat, en el que declaren que no comparteixen en absolut la teoria de la revolució permanent. Fóra mes encertat afirmar que aquests cavallers no comparteixen en absolut la teoria marxista en allò que fa als problemes fonamentals de la revolució mundial.

Radek i Smilga recolzaren obstinadament la subordinació del Partit Comunista xinès al Kumintang burgès, i no sols abans del colp d'estat de Chiang Kai-shek sinó també després d'aquest. Preobrazenski murmurà alguna ambigüitat, com acostuma a fer-ho quan es tracta de problemes polítics. Fet notable: *tots els militants de l'Oposició que havien recolzat la subordinació del Partit Comunista* al Kumintang capitularen. Ni un dels oposicionistes que romangueren fidels a la nostra bandera porta sobre d'ell aquest afront tan vergonyós. Tres quarts de segle després que el *Manifest comunista* aparegué en la faç de la terra, un quart de segle després de la fundació del Partit Bolxevic,

aquests menyspreables “marxistes” foren capaços de defensar la permanència dels comunistes en la gàbia del Kumintang! En respondre a la meua acusació, i últimament en la seua lletra de capitulació, Radek evocà l’espectre de l’“aïllament” del proletariat respecte dels camperols en el cas que el Partit Comunista abandonés el Kumintang. Poc abans, Radek havia caracteritzat el govern de Canton com a govern *obrer i camperol*, ajudant així Stalin a ocultar l’esclavització del proletariat per la burgesia. ¿Com dissimular aquests fets vergonyosos, fruits de la ceguesa, l’estupidesa, la traïció al marxisme? *Com? Repudiant la revolució permanent!* La tabaquera de Iaroslavski està a la vostra disposició.

Ja en 1928, quan començava a cercar els arguments que li permeteren capitular, Radek es plegà immediatament a *la resolució del plenari de febrer de 1928* del Comitè Executiu de la Internacional sobre la qüestió xinesa. Aqueixa resolució anomenava liquidadors els trotskistes, perquè deien que la derrota era una derrota i no acceptaven considerar la contrarevolució triomfant com l’etapa més elevada de la revolució xinesa. Aqueixa resolució de febrer proclamà la línia de llançar la insurrecció i crear soviets. Per a qualsevol que tingués un xic d’intel·ligència política i d’experiència revolucionària, aquesta resolució era una manifestació de aventurerisme repugnant i irresponsable. Radek l’avalà. Smilga mantingué un silenci pensarós: ¿quina importància podia tenir la revolució xinesa per a d’ell, que ja començava a sentir l’aroma “concret” de les xifres del pla quinquennal? Preobrazenski participà en l’assumpte de manera no menys subtil que Radek, però des de l’altre extrem. La revolució xinesa està derrotada, escrigué, i ho estarà per molt de temps. La nova revolució no vindrà de seguida. Sent així, ¿paga la pena barallar-se amb els centristes pel problema xinès? Preobrazenski envià llargs missatges dedicats a l’assumpte. En llegir-los a Alma-Ata sentí vergonya. Què aprengué aquesta gent en l’escola de Lenin?, em preguntí diverses vegades. Les premisses de Preobrazenski eren totalment oposades a les de Radek, no obstant les seues conclusions eren idèntiques: a aquests dos els hagués agradat molt que Iaroslavski els abraqués fraternalment a través de Menshinski. Clar està que ho fan pel bé de la revolució. No són arribistes; no: són simplement persones irrecuperables, les idees de les quals s’han esgotat.

En aqueixa època, jo ja havia contraposat a la resolució aventurerista del plenari del Comitè Executiu de la Internacional de febrer del 28 la línia de mobilitzar les masses xineses mitjançant consignes democràtiques, incloent-hi la *d’assemblea constituent*. Però ací el “trio” infeliç se llençà al ultraesquerranisme; les resultava barat i no els comprometia per a res. Consignes democràtiques? Mai. “És un gros error de Trotski.” Només soviets xinesos, ni un centè menys. Resulta difícil de trobar quelcom més estúpid que aquesta apologia d’una posició. Utilitzar la consigna de soviets en un període de

reacció burgesa es jugar, es burlar-se dels soviets. Ni tan sols en una època revolucionària, val a dir, en l'etapa de construcció de soviets, retirarem les consignes democràtiques. Només ho férem quan *els vertaders soviets*, que ja havien conquistat el poder, entraren en conflicte, davant dels ulls de les masses, amb les *vertaderes institucions de la democràcia*. En l'idioma de Lenin (no en el galimaties de Stalin i els seus lloros) això volia dir: *no saltar l'etapa democràtica del procés nacional*.

Sense un programa democràtic (assemblea constituent, jornada laboral de vuit hores, independència nacional de Xina, expropiació de la terra, dret de les nacionalitats a l'autodeterminació, etcètera), el Partit Comunista xinès es trobaria lligat de peus i mans i obligat a aplanar-li passivament el terreny a la socialdemocràcia xinesa, que podria reemplaçar-lo amb l'ajuda de Stalin, Radek i Cia.

Doncs bé: quan anava a la saga de l'Oposició, Radek no compregué el fet més important de la revolució xinesa, perquè defensà la subordinació del Partit Comunista al Kumintang burgès. Radek no veié la contrarevolució xinesa quan recolzà la línia d'insurrecció armada després de l'aventura de Canton. Ara Radek salta per damunt de la contrarevolució, i lluita per la democràcia apartant-se de les tasques del període de transició amb la idea abstracta de soviets, als que no ubica en el temps i l'espai. Però, com a compensació, jura que no comparteix en absolut la revolució permanent. Això és lloable, és reconfortant. Clar que Radek no coneix les forces motrius de la revolució, no comprèn les seues distintes etapes, no entén el paper i el significat del partit proletari, no comprèn la relació entre les consignes democràtiques i la lluita pel poder; però, en compensació (oh, compensació suprema!), no beu begudes fortes, i si busca algun consol per als temps difícils no ho fa en l'alcohol de la revolució permanent sinó prenent una innocent miqueta de rapè de la tabaquera de Iaroslavski.

Però no, aquestes "miquetes" no són tan innocents. Són, per contra, molt perilloses. Comporten enormes riscos per a la pròxima revolució xinesa. La teoria antimarxista de Stalin-Radek repeteix, de manera modificada però no millorada, l'experiència del Kumintang per a Xina, l'Índia i els altres països d'Orient.

En base a les experiències de les revolucions de Rússia i Xina, en base a les ensenyances de Marx i Lenin, l'Oposició afirma: una nova revolució xinesa només pot derrocar el règim imperant i lliurar el poder a les masses populars *sota la forma de la dictadura del proletariat*.

“La dictadura democràtica del proletariat i els camperols” (en substitució de *la dictadura del proletariat que dirigeix el camperolat i realitza el programa democràtic*) és ficció, autoengany o, pitjor inclús, kerenskisme o kumintanguisme.

Entre el règim de Kerenski o Chiang Kai-shek d’una banda i la dictadura del proletariat per l’altra banda, *no hi ha ni pot haver-hi cap règim revolucionari intermedi*, i qui aixeca aqueixa fórmula insensata enganya vergonyosament els treballadors d’Orient i prepara noves catàstrofes.

L’Oposició els diu als treballadors d’Orient: les maniobres dels capituladors que corquen el partit ajuden Stalin a sembrar les llavors del centrisme, a llençar arena en els vostres ulls, a tancar les vostres oïdes, a confondre les vostres ments. D’una banda, esteu debilitats davant del règim d’una dictadura burgesa opressora perquè hom vos prohibeix desenrotllar la lluita per la democràcia. Per l’altra banda, hom vos presenta la perspectiva d’alguna forma de dictadura barata i no proletària, facilitant així la futura transformació del Kumintang, és a dir la futura derrota de la revolució obrera i camperola.

Semblants profetes vos traeixen. Obrers d’Orient, apreneu a desconfiar d’ells, apreneu a menysprear-los, apreneu a expulsar-los dels vostres rengles! Fa poc, en resposta a les preguntes dels representants de la premsa burgesa, declarí que, en l’eventualitat que el conflicte sinosoviètic obligués la república soviètica a entaular la guerra, tots els militants de l’Oposició compliran amb el seu deure en la lluita.

Açò és massa obvi com per a insistir-ne. Però és només la meitat del deure. L’altra meitat, la de dir la veritat sobre el partit no és menys important. La provocació de Chiang Kai-shek és la liquidació dels deutes de Stalin per la derrota de la revolució xinesa. Férem sonar la veu d’alarma en centenars d’ocasions: només que Stalin ajude a Chiang Kai-shek a refermar-se en la cadira, aquest, en la primera Oportunitat, li donarà una fuetada. Així fou. Agafeu el pagaré!

Els capituladors no sols renunciïn al programa, de pas el tergiversen per tal de facilitar les capitulacions dels altres. Així, en referir-se als obrers, els capituladors tergiversen deliberadament certs paràgrafs de la plataforma i els fan aparèixer com a redacció oficial. Però des de l’exili Preobrazenski demostrà amb encert que si des de 1923 s’hagués aplicat la política econòmica de l’Oposició, la situació general i la de les masses treballadores seria incomparablement millor, la qual cosa és vàlida no sols per als obrers sinó també per a l’aclaparadora majoria dels camperols.

El camí cap a un avanç futur de l'economia passa, en el període present, per un millorament seriós, obvi i tangible de la situació material dels obrers, i no per les simples instruccions burocràtiques d'elevat la productivitat del treball. Els capituladors (en especial Radek) sempre emfatitzaven en el passat aquest punt del programa de l'Oposició. Ara repudien l'abecé mateix de l'Oposició per a seguir millor l'analfabetisme de Stalin.

Amb la hipocresia més descarada el "trio" repudia "la creació del centre bolxevic leninista soviètic" que, segons ells, "és un pas més cap a la formació d'un partit nou". Aquesta acusació és indecent perquè els tres acusadors foren membres del Centre bolxevic leninista durant diversos anys. Quan parlen de la creació del centre, enganyen l'opinió pública. El problema no està en la creació del centre sinó en el fet d'anunciar públicament la seua existència. Clar que aqueix pas no fou casual. Mentre la lluita es mantenia al si del partit, mentre hom podia tenir esperança en resoldre el plet sense ruptures, el centre fraccional no tenia intencions de proclamar públicament la seua existència. Però ara que a l'Oposició se l'ha posat fora del partit, no sols del PCUS sinó de tota la Internacional, i puix que l'Oposició assumeix seriosament les seues tasques i obligacions, només pot lluitar organitzadament per la seua realització, creant una fracció seriosa i competent. El "trio" parla d'un *segon partit* Sense assenyalar que, en usar aquesta terminologia, no hem de referir-nos a dos sinó a tres partits, incloent-hi entre ells Rikov, president del Consell de Comissaris del Poble, Bukharin ex president de la Internacional i Tomski, exlíder dels sindicats. Aqueixes formulacions breus serveixen per als xiquets de bolquers o per als ancians que tornen a la infància. El problema no es resol comptant "partits". Es tracta de la successió històrica del bolxevisme. Sota el règim davant del qual s'arrossega el "trio", el partit sofrirà no poques ruptures en el futur. No obstant això, les files proletàries s'agrupen davall *la nostra* bandera. *La forma en què els buròcrates recompten els partits és un problema de desena importància.* L'historiador del futur dirà que fou l'Oposició la que serví la causa de Marx i Lenin.

Per descomptat, la piadosa trinitat anuncia triomfalment que el perill principal en la Internacional Comunista és "el perill de la dreta". Sabem que la lluita contra aquest perill és, a partir d'ara, de caràcter administratiu. Els Thaelmann, els Semard i els seus correligionaris es reuneixen per a formar i afermar fraccions de la dreta, porta d'entrada a la socialdemocràcia. Nosaltres preveiem fa molt de temps que els centristes combatrien la dreta a la seua manera. A les acaballes de 1926 i principis de 1927, quan Radek i Smilga (ells, precisament), més que cap altres, plantejaren un segon partit, els advertí: la cua dretana colpejarà el cap centrista i provocarà una ruptura en la cúpula dominant. Els fets han confirmat el nostre pronòstic. Ara, els impacients centristes

d'esquerra de l'Oposició se'n van. Perjudicaran molt més als stalinistes que el que ens beneficiaren a nosaltres. Fins mai!

Seguim essent allò que érem. Cada colp que llancem contra els centristes és un doble colp per a la dreta. El nou pla quinquennal stalinista confirma l'encert i la percepció de l'Oposició. En les xifres oficials concretes veiem la faç del demà. Els centristes només es desplaçaren vers l'esquerra sota el nostre fuet. Per això no hi ha cap raó per a llençar-lo. Hem d'utilitzar, per contra, tres fuets. Així com en el passat pronosticarem la ruptura entre la dreta i el centre, ara preveiem una inevitable diferenciació al si del centrisme. Després de les seues victòries, la fracció stalinista iniciarà un període de grans proves, xocs i crisis. Seguirem prenent el pols al partit. Assenyalarem el perill de la dreta, no a la saga dels estúpids buròcrates sinó avançant-nos en dos o tres anys. Recolzarem cada pas del centrisme cap a l'esquerra, però sense suavitzar la nostra lluita en el contra seu, perquè el *centrisme, és el principal perill en el partit. La nostra fidelitat cap a la Revolució d'Octubre roman incommovible. És la fidelitat dels combatents, no dels paràsits.*